

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
«23» березня 2016 р., протокол № 8

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

ФІЛОСОФІЯ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – Третій (освітньо-науковий) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – Доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 03 Гуманітарні науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – 033 Філософія

(із змінами, внесеними згідно із:

рішенням вченої ради «ХАІ» протокол № 9 від 20.03.2019;
рішенням вченої ради «ХАІ» протокол № 12 від 24.06.2020;
рішенням науково-методичної комісії 3 (НМК 3) протокол № 1 від 31.08.2020;
рішенням вченої ради «ХАІ» протокол № 01 від 26.08.2022;
рішенням вченої ради «ХАІ» протокол № 04 від 25.11.2022;
рішенням вченої ради «ХАІ» протокол № 01 від 23.08.2023)

Освітньо-наукова програма

вводиться в дію

з « 01 » вересня 2023 р.

В.о. ректора Національного аерокосмічного
університету ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Володимир ПАВЛІКОВ

наказ № 188 від 24.08.2023 р.

Харків 2023

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Освітньо-наукової програми «Філософія»

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»
Спеціальність	033 «Філософія»
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з філософії

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукової роботи – Павліков В. В.

В. о. проректора з науково-педагогічної роботи – Гуменний А. М.

СХВАЛЕНО:

В. о. голови наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених – Жила С. С.

Завідувач аспірантури і докторантури – Селевко В. Б.

РЕКОМЕНДОВАНО:

Гарант освітньо-наукової програми – Кузнецов А. Ю.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма (ОНП) «Філософія» третього (освітньо-наукового) рівня підготовки доктора філософії за спеціальністю 033 «Філософія» оновлено у зв'язку:

- із оновленням змісту опису освітньо-наукової програми (рішення вченої ради «ХАІ» протокол № 9 від 20.03.2019 р.);
- із оновленням змісту опису освітньо-наукової програми (рішення вченої ради «ХАІ» протокол № 12 від 24.06.2020 р.);
- зі зміною Національної рамки кваліфікацій (Постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020, № 519) (затверджено рішенням науково-методичної комісії 3 (НМК 3) протокол № 1 від 31.08.2020 р.);
- зі змінами відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 033 Філософія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (наказ МОН України № 287 від 01.04.2022 р.) (затверджено рішенням вченої ради ХАІ протокол № 01 від 26.08.2022 р.);
- зі модернізацією структури вибіркової компоненти освітньо-наукової програми й оновленням змісту її опису (затверджено рішенням вченої ради ХАІ протокол № 04 від 25.11.2022 р.);
- зі модернізацією структури вибіркової компоненти освітньо-наукової програми й оновленням змісту її опису (затверджено рішенням вченої ради ХАІ протокол № 01 від 23.08.2023 р.).

Оновлення освітньо-наукової програми «Філософія» проведено групою забезпечення ОНП Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» у складі:

Гарант (керівник) групи:	Кузнецов А.Ю.	– д-р філос. наук, доцент, професор кафедри філософії
Члени групи:	Проценко О.П.	– д-р філос. наук, професор, професор кафедри філософії
	Більчук Н.Л.	– канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри філософії

Ця освітньо-наукова програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

ВСТУП

Відповідно до Закону України про внесення змін щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти №392-IX від 18.12.2019 р., а також ст. 1 «Основні терміни та їх визначення» Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами) освітньо-наукова програма це – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій).

Освітньо-наукова програма визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Освітньо-наукова програма використовується під час:

- складання навчальних планів;
- формування індивідуальних планів аспірантів;
- формування робочих програм навчальних дисциплін, силабусів, практик;
- акредитації освітньо-наукової програми;
- внутрішнього і зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- атестації аспірантів за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії зі спеціальності 033 «Філософія»;
- акредитації освітньої програми, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю;
- розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін і практик;
- професійної орієнтації здобувачів фаху.

Освітньо-наукова програма враховує вимоги Закону України про внесення змін щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти №392-IX від 18.12.2019 р., Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами), Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами), Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р. № 1341, Стандарту вищої освіти зі спеціальності 033 Філософія галузі знань 03 Гуманітарні науки для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (Наказ № 287 від 01.04.2022р.) і встановлює:

- обсяг та термін навчання аспірантів;
- загальні компетентності;
- фахові компетентності;
- програмні результати навчання;
- перелік та обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньо-наукової програми;
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Користувачі освітньо-наукової програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;
- науково-педагогічні працівники, які здійснюють підготовку аспірантів за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії зі спеціальності 033 «Філософія»;
- екзаменаційна комісія спеціальності 033 «Філософія»;
- приймальна комісія Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
- роботодавці для отримання інформації щодо академічного та професійного профілю випускників.

Освітньо-наукова програма поширюється на кафедри Університету, залучені для підготовки докторів філософії зі спеціальності 033 «Філософія».

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ «ФІЛОСОФІЯ» ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 033 «ФІЛОСОФІЯ»

1 – Загальна інформація	
Повна назва ЗВО та структурного підрозділу	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», відділ аспірантури і докторантури National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Postgraduate and Doctoral Department
Галузь знань, Спеціальність	03 – Гуманітарні науки / 03 – Humanities 033 – Філософія / 033 – Philosophy
Ступінь ВО	Доктор філософії / Doctor of Philosophy
Кваліфікація в дипломі	Підготовка та захист наукових досягнень – Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Preparation and protection of scientific achievements – National Aerospace University Zhukovsky M. E. «Kharkiv Aviation Institute» Кваліфікація: Доктор філософії з філософії Qualification: Doctor of Philosophy in Philosophy Ступінь вищої освіти – доктор філософії Higher education degree – Doctor of Philosophy Галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Areas of knowledge 03 «Humanities» Спеціальність 033 «Філософія» Specialty 033 «Philosophy»
Офіційна назва ОНП	Філософія Philosophy
Тип диплому та обсяг ОНП	Диплом доктора філософії, одиничний, обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми – 45 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки Doctor of Philosophy, single, the volume of the educational component of the educational and scientific program – 45 ECTS credits, term of study – 4 years
Форма навчання	Очна (денна) / заочна
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію ОП: № 0 від 21.03.2023, на підставі рішення Національного агентства із забезпечення якості освіти (прот. № 4 від 21.03.2023) Період акредитації: до 21.03.2024
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з філософії Doctor of Philosophy in Philosophy
Передумови	Для здобуття освітнього ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 Філософія можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь магістра. Програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями, повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 033 Філософія для другого (магістерського) рівня вищої освіти
Мова(и) викладання	Мовою викладання є державна мова – українська. З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності може бути прийнято рішення про викладання однієї чи декількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами
Термін дії ОНП	До введення в дію нової освітньо-наукової програми
Інтернет-адреса постійного розміщення опису ОНП	https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-phd/
2 – Мета освітньо-наукової програми	
Підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця рівня доктора філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю 033 «Філософія», здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у зазначеній галузі з урахуванням специфіки аерокосмічної галузі, а також викладацької роботи у закладах вищої освіти	

3 – Характеристика освітньо-наукової програми	
Опис предметної області	Об'єкти вивчення: онтологічні, гносеологічні, аксіологічні та праксеологічні аспекти сутності та існування природи, соціальної та історичної реальності; індивідуальна та суспільна свідомість; універсальні закони розвитку; сучасні тренди філософського мислення. Цілі навчання: підготовка фахівців з філософії, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері гуманітарних наук, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики. Теоретичний зміст предметної області: методологія дослідження природи, суспільства та мислення; природа філософського пізнання, його місце й роль у системі природних та гуманітарних наук; спосіб існування соціальної дійсності; соціум як над органічна реальність; зв'язок і супідрядність соціального й природного; суспільство як організаційна форма відтворення соціальності; аналіз універсальних законів його будови, функціонування й саморозвитку; типологічні характеристики історичного процесу, філософські виміри людської історії; джерела й механізми соціокультурних змін; влада й власність як фактори історичної еволюції; історіософія; історична доля України; форми соціальної динаміки; еволюційні й революційні зміни в історії; проблеми модернізації й вибору сучасних цивілізаційних орієнтирів розвитку. Методи, методики та технології: здобувач ступеня доктора філософії має оволодіти методами, методиками та технологіями наукових досліджень, а саме методами збору та обробки інформації; текстологічним методиками; методами обробки та аналізу наукових досліджень; методами оцінки соціальних прогнозів, а також методами та методиками керування колективами при розв'язанні дослідницьких задач і викладання. Інструменти та обладнання: комп'ютерна техніка для роботи з електронними бібліотеками, архівами та мультимедійними даними, технічні засоби навчання.
Орієнтація ОП	Освітньо-наукова програма з орієнтацією на підготовку науковців та викладачів вищої школи у галузі гуманітарних наук базується на фундаментальних засадах світової філософії та новітніх результатах наукових досліджень у соціогуманітарній сфері.
Основний фокус ОНП	Спеціальна освіта та наукові дослідження у галузі філософії. Ключові поняття: соціальне та історичне буття, соціальний суб'єкт, суспільна свідомість, суспільний розвиток, історико-філософський процес, соціальна відповідальність, соціальна та історична ідентичність, типологія суспільства та історії, глобальні проблеми сучасності.
Особливості ОНП	На основі доробку науково-педагогічних шкіл, створених у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», програма акцентує увагу на вивченні та розробці методологічних і концептуальних основ досліджень історичного процесу, соціальної динаміки та аксіологічних проблем сучасного суспільства з урахуванням специфіки аерокосмічної галузі.
4 – Придатність випускників до працевлаштування	
Придатність до працевлаштування	Робочі місця в науковій, організаційно-управлінській та освітній галузях; на викладацьких та інших посадах у ЗВО; в органах державного управління і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; дослідницьких наукових закладах, у сфері бізнесу та консалтингу тощо. Згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010 професійна діяльність випускників за професіями класу класифікаційних угруповань 231 – Викладачі університетів та вищих навчальних закладів, посади: старший викладач, доцент, науковий співробітник, старший науковий співробітник.
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, спрямоване на розвиток критичного і творчого мислення, навчання через викладацьку практику, дуальну (в науковій компоненті), дистанційну (за потреби) освіту тощо. Лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами.

Оцінювання	Письмові іспити, звіти з практик, есе, презентації, поточний (модульний) контроль, науково-дослідна робота з підготовки дисертації доктора філософії. Підготовка наукових публікацій та дисертаційної роботи, апробація результатів досліджень на наукових конференціях, публікація результатів наукових досліджень, публічний захист дисертації. За весь термін навчання аспірант два рази на рік звітує про виконання індивідуального плану на засіданні випускової кафедри, вченій раді факультету і щорічно атестується науковим керівником відповідно до графіку навчального процесу.
6 – Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність	Здатність до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем, дослідницько-інноваційної діяльності в соціогуманітарній сфері, а також проведення власних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей. СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень. СК3. Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій. СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері філософії, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку філософії. СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
7 – Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформований у термінах результатів навчання	
РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях. РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії. РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів. РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.	

РН7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи. РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів. РН9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації освітньо-наукової програми	
Кадрове забезпечення	Всі науково-педагогічні працівники, задіяні у викладанні професійно-орієнтованих дисциплін, мають наукові ступені та/або вчене звання та відповідають ліцензійним вимогам. (Постанова КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015р. №1187 (зі змінами)).
Матеріально-технічне забезпечення	Навчання з застосуванням сучасних інформаційних технологій для опрацювання наукової інформації та здійснення наукової комунікації здійснюється у навчальних аудиторіях головного корпусу Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ».
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчання відбувається на базі використання інформаційної інфраструктури навчального середовища університету, а також авторських розробок науково-педагогічних працівників: бібліотечні електронні ресурси, які надають доступ здобувачам до зарубіжних наукометричних та реферативних баз даних, електронні наукові видання, електронні навчальні курси із можливістю дистанційного навчання та самостійної роботи, відео ресурси, хмарні сервіси.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» і Міністерством освіти і науки України: Реєстраційний номер 0121U109606 від 11.03.2021 р. та Реєстраційний номер 0121U109089 від 01.03.2021р.; та Національним технічним університетом «Харківський політехнічний інститут» договір №1 від 13.10.20221р.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» і навчальними закладами країн-партнерів: Університет Тренто (Італія) Програма мобільності. Erasmus + ; Харбінський Політехнічний Університет Міжнародна літня школа «China Discovery Program»; Міжнародна літня школа у Пекінському університеті авіації та аеронавтики (BUAA), Пекін, КНР; Міжнародна літня школа для викладачів у Нанкінському університеті астронавтики та аеронавтики (NUAA), Нанкін, КНР; Шеньянський аерокосмічний університет, Шеньян, КНР; Короткострокові стажування для викладачів; Стипендіальні програми Німецької Служби Академічних обмінів DAAD; стажування науковців та викладачів, обмін здобувачами, наукова співпраця; Стамбульський технічний університет, Nanchang Hangkong University.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Мовою викладання є державна мова (Ukrainian). З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності може бути прийнято рішення про викладання однієї чи декількох дисциплін англійською (English) та/або іншими іноземними мовами.

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ «ФІЛОСОФІЯ» ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1 Перелік компонент освітньо-наукової програми

Код КОНП	Компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, проекти/роботи, практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОНП			
ОК1	Обробка та аналіз результатів наукових досліджень з використанням ІТ	5(1)	іспит
ОК2	Управління науковими проектами	4(2)	іспит
ОК3	Філософія	5(3)	іспит
ОК4	Методологія педагогічної діяльності	5(4)	іспит
ОК5	Наукові іншомовні комунікації	3(1)	залік
		3(2)	іспит
ОК6	Історія філософії	5(1)	іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		30	
Вибіркові компоненти ОНП			
ВК1	Вибіркова дисципліна (з глибинних знань зі спеціальності)*	5(2)	іспит
ВК2	Вибіркова дисципліна (за темою дисертаційної роботи)**	5(3)	іспит
ВК3	Вибіркова дисципліна (вільного вибору)***	5(4)	іспит
Загальний обсяг вибірових компонент:		15	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ		45	

*Блок дисциплін для здобуття глибинних знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку. Аспірант обирає одну п'ятикредитну дисципліну.

** Блок дисциплін за темою дисертаційної роботи, за якою аспірант проводить власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення. Аспірант обирає одну п'ятикредитну дисципліну.

*** Блок дисциплін вільного вибору, в якому аспірант вибирає для вивчення навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти. Аспірант має подати до відділу аспірантури і докторантури погоджену з науковим керівником заяву, в якій обґрунтовує потребу вивчення обраних ним дисциплін, що викладаються на інших рівнях вищої освіти, зважаючи на тематику дисертаційного дослідження. Аспірант обирає одну п'ятикредитну дисципліну.

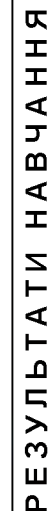
А також має право на академічну мобільність та на вибір дисципліни за іншими рівнями освіти.

Вибіркові компоненти та їх зміст представлено на сайті в розділі «Вибіркові компоненти освітньо-наукових програм» <https://khai.edu.ua/ua/auka/aspirantura-ta-doktorantura/>.

2.2 Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми

Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми відображає послідовність вивчення її компонент, та відображає дві складові – освітню та наукову. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення аспірантом власного наукового дослідження під керівництвом наукового керівника та оформлення його результатів у вигляді дисертації. Освітня і наукова складові освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану освітньо-наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури. Також, невід'ємною частиною наукової складової освітньо-наукової програми є підготовка та публікація наукових статей, виступи на наукових конференціях, семінарах тощо.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- 14 Підготовка й опублікування статті за результатами експериментальних досліджень.
- 15 Виступ на конференції й публікація тез доповіді за результатами експериментальних досліджень.
- 16 Впровадження результатів у дисертаційній роботі.
- 17 Підготовка й опублікування оглядової статті з усього циклу досліджень.
- 18 Виступ на конференції за результатами дисертаційної роботи.
- 19 Підготовка й оформлення рукопису дисертації.
- 20 Подання дисертаційної роботи для розгляду.

2.3 Формування компетентностей (загальних, спеціальних (фахових)) та програмних результатів навчання обов'язкової компоненти ОНП

№ з/п	Код КОП	Назва компонента ОП	Мета та завдання компонента ОП	Формування компетентностей		Результати навчання
				загальні	фахові	
1.	ОК1	Обробка та аналіз результатів наукових досліджень з використанням ІТ	Мета – засвоїти знання з обробки, аналізу, оцінювання та верифікації інформації, результатів дослідження експериментів в ході науково-дослідної діяльності, знати найбільш передові новітні математичні методи та інформаційні технології, уміти прогнозувати та приймати рішення у складних системах різної природи (інформаційних, економічних, фінансових, соціальних, політичних, технічних, організаційних, екологічних тощо) в умовах невизначеності на основі системної методології та на межі предметних галузей. Завдання – підготувати професіоналів, здатних розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання в області спеціальності для прогнозування поведінки, проектування управління складними системами, та для створення систем підтримки прийняття рішень на основі системної методології та на межі предметних галузей.	ЗК2 ЗК4	СК2 СК5	РН4 РН7 РН8
2.	ОК2	Управління науковими проектами	Мета – надання здобувачам ступеню доктора філософії сучасних методів та технологій управління науковими проектами та програмами, оцінки їх результатів; надання комплексу знань щодо базових принципів, категорій, моделей та інструментів управління проектами; надання знань управління процесом залучення грошових коштів та інших ресурсів (людських, матеріальних, інформаційних тощо), які організація не може забезпечити самостійно, та які є необхідними для реалізації певного проекту або своєї діяльності в цілому; надання знань управління інтелектуальною власністю для визначення домінуючого об'єкта в перспективному плануванні діяльності підприємства (організацій, установ). Завдання – підготовка науковців, які вміють ефективно розробляти, планувати, реалізовувати та завершати науково-технічні проекти та програми; підготовка фахівців в роботі у команді проекту, управління комунікаціями в проекті, управління кадрами проекту, управління фінансовими потоками в умовах мінливого зовнішнього середовища проекту.	ЗК2 ЗК4	СК1 СК5	РН4 РН7 РН8

№ з/п	Код КОП	Назва компонента ОП	Мета та завдання компонента ОП	Формування компетентностей		Результати навчання
				загальні	фахові	
3.	ОКЗ	Філософія	Мета - формування світогляду на основі системи теоретичних знань на світ в цілому, на відношення людини до цього світу в контексті онтологічних, гносеологічних та аксіологічних проблем, становлення критичного мислення і самостійного аналізу явищ суспільного життя, уміння пов'язувати загально-філософськи проблеми з конкретними питаннями теорії і практики. Завдання – освоєння загальних положень філософії як світоглядної науки; осягнення філософських знань в якості методологічної основи для природознавчих, технічних та гуманітарних наук; ознайомлення із внеском мислителів різних філософських шкіл та напрямків історичних епох та національних традицій зокрема української філософії; засвоєння шляхів пізнання світу, функціонування знання в сучасному інформативному суспільстві; особливостей взаємозв'язку науки і техніки з соціокультурними проблемами; формування високих норм і принципів професійної етики та моральних якостей і поваг до традицій заснованих на загальнолюдських цінностях; розуміння відповідальності за виконання своїх громадських обов'язків по відношенню до майбутнього життя людини та суспільства.	ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК4 ЗК5	СК1 СК2 СК3 СК4 СК5 СК6	РН1 РН2 РН3 РН4 РН5 РН6 РН8 РН9
4.	ОК4	Методологія педагогічної діяльності	Мета – засвоєння та закріплення закономірностей наукової діяльності, принципів навчання й технологій підготовки у закладах вищої освіти висококваліфікованих спеціалістів. Завдання – вивчення основ дидактики; вивчення основ проведення наукової діяльності зі студентами; спроможність аналізувати, оцінювати особливості основних тенденцій розвитку педагогічних теорій вищої школи; здатність до розуміння сутності та використання педагогічних технологій в закладах вищої освіти; здатність формулювати думку логічно, дискутувати, враховуючи свої власні та співрозмовника індивідуально-психологічні особливості; здатність генерувати нові ідеї навчального процесу та науки.	ЗК1 ЗК2 ЗК4	СК4 СК5	РН3 РН7 РП9
5.	ОК5	Наукові іншомовні комунікації	Мета – опанування такого рівня знань, навичок, вмінь який забезпечуватиме необхідну для фахівців комунікативну спроможність в сферах професійного та ситуативного спілкування в межах професійної діяльності. Завдання – ефективного здійснювання актів усної і писемної комунікації під час професійного спілкування іноземною мовою та представленні наукових результатів: в діалогічному, монологічному та писемному мовленні (реферування, анотування, ділове листування, представлення дослідних проектів).	ЗК3	СК1 СК2	РН1 РН2

№ з/п	Код КОП	Назва компонента ОП	Мета та завдання компонента ОП	Формування компетентностей		Результати навчання
				загальні	фахові	
6.	ОК6	Історія філософії	Мета - формування наукового рівня знань про генезу та розвиток філософського осягнення світу, людини, суспільства, пізнання, науки, принципів їх існування, доль та перспектив; розуміння суттєвих проблем за допомогою категоріально-понятійного апарату філософії та межових з нею наукових дисциплін – антропології, психології, культурології. Завдання – ознайомлення із внеском мислителів різних філософських шкіл та напрямків історичних епох та національних традицій, зокрема української філософії; засвоєння шляхів пізнання світу, функціонування знання в сучасному інформативному суспільстві; вміння виокремлювати проблемні питання та знаходити варіації шляхів їх вирішення; визначати особливості взаємозв'язку науки і технологій з соціокультурними проблемами; освоєння загальних положень філософії як світоглядної науки; осягнення філософських знань в якості методологічної основи наукових пошуків	ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК5	СК1 СК3 СК4 СК5 СК6	РН1 РН3 РН4 РН5 РН6 РН9

Вибіркові компоненти, їх зміст, формування компетентностей (загальних, спеціальних (фахових)) та визначення результатів навчання представлено у робочих програмах дисциплін та/або силабусах на сайті в розділі «Короткий опис, структура і освітні компоненти освітніх програм і компонентів PhD» освітньо-наукової програми «Філософія» спеціальності 033 «Філософія»

<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-phd/filosofiva1/>

3 ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Форма атестації – підготовлена для подальшого публічного захисту дисертаційна робота на здобуття наукового ступеня доктора філософії
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері філософії або на її межі з іншими спеціальностями і передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Дисертація має відповідати вимогам, встановленим законодавством. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «Філософія» повинна мати обсяг основного тексту 4,5-7 авторських аркушів, оформлених відповідно до вимог, установлених МОН. Один авторський аркуш становить близько 24 сторінок друкованого тексту при оформленні дисертації за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt через 1,5 міжрядковий інтервал. До загального обсягу дисертації не включаються таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки. Науково-дослідна робота виконується під керівництвом наукового керівника, який несе відповідальність за підготовку аспіранта та своєчасне виконання та подачу дисертаційної роботи. Дисертація та автореферат має бути розміщена на сайті ХАІ.

4 ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ХАІ, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Усі ці пункти регламентуються:

- Статутом університету (розділ IX) ;
- Положенням «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти»;
- Положенням «Про розроблення та модернізацію освітніх програм»;
- Положенням «Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників і фахівців промисловості в університеті»;
- Положенням «Про організацію освітнього процесу»;
- Положенням «Про дистанційну форму здобуття освіти»;
- Положенням «Про академічну доброчесність»;

Антикорупційна програма в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

5 МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОBOB'ЯЗКОВИМ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Програмні компетентності	Обов'язкові компоненти ОНП					
	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6
ЗК1			+	+		+
ЗК2	+	+	+	+		+
ЗК3			+		+	+
ЗК4	+	+	+	+		
ЗК5			+			+
СК1		+	+		+	+
СК2	+		+		+	
СК3			+			+
СК4			+	+		+
СК5	+	+	+	+		+
СК6			+			+

6 МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ОBOB'ЯЗКОВИМ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Програмні результати навчання	Обов'язкові компоненти ОНП					
	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6
РН1			+		+	+
РН2			+		+	
РН3			+	+		+
РН4	+	+	+			+
РН5			+			+
РН6			+			+
РН7	+	+		+		
РН8	+	+	+			
РН9			+	+		+

7 МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ВИЗНАЧЕНИХ СТАНДАРТОМ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Результати навчання	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6
РН1		+		+	+	+		+	+		
РН2		+	+			+	+		+		
РН3	+					+		+			
РН4	+	+	+	+	+		+	+			+
РН5		+		+		+		+	+		+
РН6	+							+			+
РН7						+				+	
РН8		+		+	+	+		+			+
РН9					+				+		

8 Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей/результатів навчання дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК	Знання Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння/навички Ум1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність та автономія АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
ЗК1	Зн1	Ум1	К1	АВ1, АВ2
ЗК2	Зн1	Ум1, Ум2, Ум3		
ЗК3			К1, К2	
ЗК4		Ум2		АВ1
ЗК5	Зн1	Ум2		АВ1
СК1	Зн1	Ум1		
СК2			К2	
СК3	Зн1	Ум1		
СК4			К1	
СК5		Ум2		АВ1
СК6		Ум1		АВ1

8 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Освітньо-наукова програма «Філософія» розроблена на основі таких нормативних документів і рекомендацій:

- Закон України про внесення змін щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти №392-IX від 18.12.2019 р.;
- ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf;
- EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cee970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en>;
- QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) – http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf;
- ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-iscd-2011-en_0.pdf;
- ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/internationalstandardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailedfielddescriptions-2015-en.pdf>
- Закон «Про вищу освіту» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
- Закон «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;
- Стандарт вищої освіти зі спеціальності 033 Філософія для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (Наказ № 287 від 01.04.2022р.);
- Постанову КМУ «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» із змінами – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>;
- Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>;
- Національна рамка кваліфікацій – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>;
- Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015 – <https://www.kmu.gov.ua/npas/248149695>;
- Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019 – <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>;
- Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) <http://www.unideusto.org/tuningeu>;
- Національний глосарій: вища освіта, 2014 – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>;
- Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80>;
- Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysnainformatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertivshchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychnirekomendatsii&start=80>
- Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, зі змінами.
- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, (наказ МОН України № 600 від 01.06.2017 р.) схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (зі змінами);
- Стандарт вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/033-Filosofiya-bakalavr.28.07-1.pdf>];
- Стандарт вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vvshcha/standarty/2021/03/19/033_Filosofiva_mahi_str_18_03_21_328_22.03.docx].